

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 19.3.2014
COM(2014) 185 final

2014/0103 (NLE)

Voorstel voor een

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

**tot wijziging van Uitvoeringsbesluit 2011/344/EU tot verlening van financiële bijstand
van de Unie aan Portugal**

TOELICHTING

Op 17 mei 2011 heeft de Raad Portugal, op verzoek van Portugal zelf, financiële bijstand verleend (Uitvoeringsbesluit 2011/344/EU van de Raad) ter ondersteuning van een krachtig economisch hervormingsprogramma dat erop gericht is het vertrouwen te herstellen, de economie wederom op een duurzaam groeipad te brengen en de financiële stabiliteit in Portugal, de eurozone en de EU te waarborgen.

Overeenkomstig artikel 3, lid 10, van Besluit 2011/344/EU heeft de Commissie samen met het IMF en in samenspraak met de ECB voor de elfde maal getoetst welke vorderingen bij de uitvoering van de overeengekomen maatregelen zijn gemaakt, hoe doeltreffend deze zijn en welk economisch en sociaal effect ze sorteren.

Gelet op de recente economische, budgettaire en financiële ontwikkelingen en beleidsmaatregelen is de Commissie van oordeel dat in de economische beleidsvoorwaarden die aan de bijstand verbonden zijn, een aantal wijzigingen moet worden aangebracht om de doelen van het programma te verwezenlijken, zoals toegelicht in de overwegingen van de voorgestelde wijzigingen in het uitvoeringsbesluit van de Raad.

Artikel 1, lid 2, van Besluit 2011/344/EU heeft betrekking op de duur van het aanpassingsprogramma. In dat lid is bepaald dat de financiële bijstand gedurende een periode van drie jaar beschikbaar wordt gesteld. Dit betekent dat de beschikbaarheidsperiode van de financiële bijstand op 18 mei 2014 eindigt. Voor een volledige en grondige beoordeling van de vraag of aan de programmavoorwaarden is voldaan, is het van essentieel belang dat deze beoordeling wordt gebaseerd op alle informatie tot en met het eerste kwartaal van 2014. Derhalve kan het twaalfde controlebezoek in het kader van het Portugese programma niet vóór medio april 2014 van start gaan. Dit betekent evenwel dat de controle zelf plus de opstelling van de nodige documenten in slechts een paar weken afgerond zouden moeten zijn. Mogelijk is dit niet lang genoeg voor een zorgvuldige beoordeling van de vraag in hoeverre aan de programmavoorwaarden is voldaan. Ook bestaat er gevaar dat de termijn - de datum waarop het programma afloopt - niet wordt gehaald. In dat geval zou Portugal de laatste uitbetaling mislopen. Om dat allemaal te voorkomen, is het verstandig om de beschikbaarheidsperiode van het programma met zes weken te verlengen.

Met een dergelijk besluit krijgt de uitbetaling in het kader van het programma een voorspelbaarder karakter. Tegelijk zou het de kwaliteit van de beoordeling ten goede komen. Kortom, aangenomen wordt dat de programmadoelstellingen gebaat zijn bij een verlenging van de periode waarin de financiële bijstand beschikbaar is.

Voorstel voor een

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

tot wijziging van Uitvoeringsbesluit 2011/344/EU tot verlening van financiële bijstand van de Unie aan Portugal

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) nr. 407/2010 van de Raad van 11 mei 2010 houdende instelling van een Europees financieel stabilisatiemechanisme¹, en met name artikel 3, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 17 mei 2011 heeft de Raad Portugal, op verzoek van Portugal zelf, bij Uitvoeringsbesluit 2011/344/EU van de Raad² financiële bijstand verleend. Deze financiële bijstand werd verleend ter ondersteuning van een krachtig economisch en financieel hervormingsprogramma ("het programma") dat erop gericht is het vertrouwen te herstellen, de economie wederom op een duurzaam groeipad te brengen en de financiële stabiliteit in Portugal, de eurozone en de Unie te waarborgen.
- (2) Om technische redenen (de beschikbaarheid van gegevens), die losstaan van de door de Portugese autoriteiten ondernomen actie, kan de twaalfde en laatste toetsing in het kader van het programma niet vóór medio april 2014 van start gaan. Tegelijk loopt de beschikbaarheidsperiode van de financiële bijstand thans op 18 mei 2014 af. Om ervoor te zorgen dat de laatste toetsing op de naleving van de programmavooraanwaarden in haar geheel en op zorgvuldige wijze kan worden verricht - een van de voorwaarden voor de vrijgave van de laatste tranche - is een korte verlenging van de beschikbaarheidsperiode van de financiële bijstand met zes weken een noodzakelijke formaliteit.
- (3) Overeenkomstig artikel 3, lid 10, van Uitvoeringsbesluit 2011/344/EU heeft de Commissie samen met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en in samenspraak met de Europese Centrale Bank (ECB) van 20 februari 2014 tot 28 februari 2014 voor de elfde maal getoetst welke vorderingen de Portugese autoriteiten bij de uitvoering van de overeengekomen maatregelen op grond van het programma hebben gemaakt.
- (4) Het reële bruto binnenlands product (bbp) heeft het in 2013 beter gedaan dan waarop bij de tiende programmatoetsing was gerekend en wordt thans geraamd op een mingroei van 1,4 % (opwaartse bijstelling met 0,2 procentpunt). Dit komt door een robuuste positieve groei in het vierde kwartaal van 2013 en door statistische opwaartse herzieningen over voorgaande

¹ PB L 118 van 12.5.2010, blz. 1.

² Uitvoeringsbesluit 2011/344/EU van de Raad van 17 mei 2011 tot verlening van financiële bijstand van de Unie aan Portugal (PB L 159 van 17.6.2011, blz. 88).

kwartalen. Kortetermijnindicatoren wijzen erop dat het economisch herstel dit jaar zal doorzetten. Volgens de ramingen zal het reële bbp in 2014 én in 2015 op jaarbasis weer groeien met respectievelijk 1,2 % en 1,5 %. De vooruitzichten voor de arbeidsmarkt zijn eveneens verbeterd, maar de werkloosheid blijft hoog ondanks een verwachte daling tot 15,7 % in 2014 en een verdere daling daarna. Er blijven neerwaartse risico's verbonden aan de macro-economische vooruitzichten omdat het verwachte herstel staat of valt met positieve ontwikkelingen in het handelsverkeer en op de financiële markten, die weer mede worden bepaald door de bredere Europese vooruitzichten.

- (5) Volgens de ramingen is het overheidstekort over 2013 (exclusief de herkapitalisatie van banken) op ESR95-basis teruggelopen tot rond de 4,5 % van het bbp (circa 4,9 % inclusief de herkapitalisatie), hetgeen zo'n 1 % van het bbp lager is dan het streefcijfer van 5,5 % van het bbp. Dit beter dan verwachte resultaat is grotendeels toe te schrijven aan het feit dat de belastingontvangsten van de centrale overheid (inclusief de eenmalige regeling voor de invordering van schulden uit hoofde van belastingen en socialezekerheidsbijdragen) hoger en de uitgaven van de centrale overheid (bijvoorbeeld voor de aankoop van goederen en diensten en de kapitaaluitgaven) lager zijn uitgevallen dan verwacht. Daarentegen zijn de niet-fiscale ontvangsten achtergebleven. De algehele budgettaire inspanning, gemeten naar de verbetering van het structurele saldo, wordt geraamd op 1 % van het bbp.
- (6) De binnenlandse betalingsachterstanden zijn mede dankzij de verschillende schuldenregelsprogramma's (voor de gezondheidszorg, de lokale en de regionale sector) met circa 1,2 miljard EUR (0,7 % van het bbp) teruggelopen. Niettemin ontstaan er nog steeds nieuwe achterstanden, zij het in een trager tempo.
- (7) Het overloopeffect van de uitvoering van de begroting van 2013 en de verbetering van de macro-economische vooruitzichten voor 2014 sorteren volgens de ramingen een gunstig effect van 0,7 % van het bbp op de basisbegrotingsrekeningen in 2014. Daarvan is circa 0,2 % van het bbp toe te schrijven aan het positieve overloopeffect en 0,5 % van het bbp aan de stijging van de ontvangsten en socialezekerheidsbijdragen en aan een daling van de uitgaven aan werkloosheidsuitkeringen dankzij de opwaartse herziening van de groei en werkgelegenheid en de neerwaartse herziening van het werkloosheidspercentage.
- (8) Om het voor 2014 beoogde tekort van 4 % van het bbp te halen, zijn consolidatiemaatregelen ter grootte van in totaal 2,3 % van het bbp in de begroting van 2014 en in flankerende wetgeving opgenomen. Deze maatregelen hebben voornamelijk een permanent karakter en bestaan hoofdzakelijk in uitgavenbesparingen. Zij berusten voor circa 1,8 % van het bbp op de overheidsuitgaventoets (PER) en daarnaast op een aantal ontvangstenverhogende maatregelen met een beperktere omvang die goed zijn voor zo'n 0,4 % van het bbp, en op enkele eenmalige maatregelen van rond de 0,1 % van het bbp. De PER-maatregelen hebben op drie hoofdterreinen betrekking: 1) beperking van de personeelsuitgaven in de overheidssector door onder meer de overbezetting in bepaalde subsectoren terug te dringen en de salarisschaal te herzien, 2) hervorming van de pensioenen door met name de pensioenleeftijd op te trekken tot 66 jaar en een aantal wijzigingen in de voorwaarden voor de verlening van een nabestaandenpensioen door te voeren, en 3) sectorspecifieke hervormingen die met name zijn gericht zijn op een stroomlijning van de personeelskosten, het intermediaire verbruik en de investeringen van alle vakministeries. De permanente ontvangstenverhogende maatregelen bestaan onder meer in een verhoging van de belasting op bedrijfswagens en van de accijnzen op alcohol en tabak. De meeste wetgeving voor de permanente consolidatiemaatregelen is op 1 januari 2014 in werking getreden.

- (9) Gelet op de verbetering van de macro-economische vooruitzichten en gelet op het positieve overloopeffect van 2013 houden de risico's rond de verwezenlijking van de begrotingsdoelen voor 2014 elkaar thans meer in evenwicht omdat in de voorgenomen maatregelen rekening is gehouden met de uitvoeringsrisico's en budgettaire druk. Bij bepaalde ontvangstenmaatregelen (zoals de vastgoedinkomsten) en bij het intermediair verbruik en de sociale overdrachten kan evenwel extra druk ontstaan. De uitvoeringsrisico's zijn, naast het uitstel van bepaalde permanente maatregelen, vooral van juridische aard: vier maatregelen in de begrotingswet (waaronder de salarisschaalherziening en de wijzigingen in het recht op een nabestaandenpensioen) zijn aan het grondwettelijk hof voorgelegd en mogelijk worden andere maatregelen in de recente aanvullende begroting ook aangevochten.
- (10) De overheidsschuldquote is in 2013 uitgekomen op 128,8 %. Volgens de projecties gaat de schuld vanaf dit jaar geleidelijk dalen, waarbij voor 2014 wordt gerekend op een schuldquote van 126,7 %. De daling in 2014 wordt deels geschraagd door het verdere gebruik van kasdeposito's en door de thans aan de gang zijnde verschuiving binnen de socialezekerheidsportefolio van buitenlandse activa naar overheidspapier. Volgens de prognoses zal de nettoschuld eind 2014 zo'n 118,1 % van het bbp bedragen.
- (11) Het proces van budgettaire aanpassing wordt geflankeerd door een reeks structurele begrotingsmaatregelen om de overheidsuitgaven beter in de hand te houden en de inning van de ontvangsten te verbeteren:
- wat het publieke financiële beheer betreft, werpt het systeem om de verplichtingen onder controle te houden, de eerste vruchten af doordat het de opbouw van nieuwe achterstanden tegengaat, maar de uitvoering ervan moet nauwlettend worden gemonitord om ervoor te zorgen dat de verplichtingen zijn gedekt met beschikbare financiering zodat geen nieuwe achterstanden worden opgebouwd. De nieuwe achterstanden zijn vooral te wijten aan structurele onevenwichtigheden in een aantal overheidsziekenhuizen en in de spoorwegmaatschappij Comboios de Portugal. Strategische plannen om de financiële houdbaarheid van deze overheidsentiteiten in 2014 te verbeteren en de opbouw van nieuwe achterstanden een halt toe te roepen, zouden eind maart gereed moeten zijn. Bij de ingrijpende hervorming van de budgettaire kaderwet (BKW) zijn stappen in de goede richting gezet. Het is de bedoeling om eind maart 2014 een eerste wijziging in de BKW door te voeren waarbij het Begrotingspact en het sixpack onverkort worden omgezet;
 - hoewel bij de heronderhandelingen over publiek-private partnerschappen (PPP's) vooruitgang is geboekt, bleek het niet mogelijk om deze eind 2013 volgens plan af te ronden. Het bedrag aan besparingen dat daardoor in 2013 is misgelopen, verschuift evenwel naar dit jaar en komt dan bovenop het forse bedrag aan besparingen waarop al voor 2014 en de jaren daarna was gerekend. De staatsbedrijven hebben in zowel 2012 als 2013 gemiddeld genomen een operationeel evenwicht bereikt en er zijn aanvullende hervormingen gepland om een nieuwe verslechtering van hun resultaten te voorkomen. Het privatiseringsproces verloopt goed en de opbrengsten zijn hoger dan waarop in het programma is gerekend;
 - de hervormingen in de richting van een modern, op de naleving van de regels gericht model voor de omgang met risico's in het ontvangstenbeheer gaan voort. De nieuwe risicobeoordelingseenheid is inmiddels operationeel en richt zich in de eerste plaats op een betere naleving van de regels door bepaalde groepen belastingbetalers, zoals zelfstandigen en vermogende particulieren. De bestrijding van belastingfraude en -ontwijking gaat voort met initiatieven als de onlangs gelanceerde btw-loterij;

- er worden hervormingen in het overheidsapparaat doorgevoerd die gericht zijn op de modernisering en rationalisering van het ambtenarenapparaat en van overheidsentiteiten. De PER en de consolidatiestrategie van 2014 worden geschraagd door een aantal essentiële hervormingen in het overheidsapparaat. In dit verband gaat het onder meer om maatregelen om in de samenstelling van het overheidspersoneel een verschuiving naar hooggeschoolde en beter opgeleide ambtenaren tot stand te brengen (bijv. door middel van afvloeiingen op basis van wederzijdse instemming en door middel van een herkwalificatieprogramma), om een herziening van de salarisschaal en om de uitwerking van één salarisaanvullingsschaal (verwachte inwerkingtreding eind juni 2014), om de samenvoeging van de bestaande arbeidsregels voor de publieke sector in een nieuwe algemene arbeidswet voor de overheid, die is geënt op de structuur van de arbeidswetgeving voor de particuliere sector, en om een afstemming van het pensioenstelsel voor werknemers in de publieke sector op de algemene regeling. Andere recente hervormingen in het overheidsapparaat betreffen onder meer de invoering van de strategie van gedeelde diensten op het gebied van financiële middelen in alle door het initiatief te bestrijken structuren.
- (12) De beleidsimplementatie en hervormingen in de gezondheidszorg vorderen gestaag en leveren besparingen op door efficiëntiewinsten. De aanzienlijke betalingsachterstanden houden nauw (doch niet uitsluitend) verband met de constante onderfinanciering van de overheidsziekenhuizen gelet op hun dienstverlening. De autoriteiten zetten hun inspanningen voort om de lopende hervormingen in het ziekenhuiswezen tot een goed einde te brengen en de reeks maatregelen op het gebied van geneesmiddelen, de gecentraliseerde inkoop en de basiszorg te verfijnen.
 - (13) Er is verdere vooruitgang geboekt op het gebied van de structurele hervormingen die de groei en het concurrentievermogen moeten bevorderen. De autoriteiten hebben aanvullende maatregelen getroffen om de werkloosheid te bestrijden en de effectiviteit van de arbeidsmarkt te bevorderen. Verdere verbeteringen in het systeem van loononderhandelingen en maatregelen om de vergaande segmentatie op de arbeidsmarkt terug te dringen, zijn thans in behandeling. Een ontwerpwet waarin de definitie van billijk ontslag in de arbeidswet wordt herzien, is naar het parlement gezonden nadat eerdere wijzigingen door het grondwettelijk hof nietig waren verklaard. Er zijn verdere vorderingen gemaakt met de activering en hulp bij het zoeken naar een baan.
 - (14) De relevante onderwijshervormingen zijn tot dusver doorgevoerd. De Portugese autoriteiten willen deze permanent evalueren en permanent toezicht daarop uitoefenen. Portugal heeft ook een decreet goedgekeurd waarbij een korte opleidingscursus is ingesteld, en er wordt gewerkt aan een ander decreet waarbij de regels voor de referentieberoepsscholen worden herzien en geharmoniseerd.
 - (15) De regering heeft een nieuwe heffing voor energie-exploitanten ingevoerd, die nauwlettend moet worden gemonitord om te voorkomen dat deze wordt doorberekend aan de eindverbruikers. De huurverlagende maatregelen om de energietariefschuld uiterlijk in 2020 te elimineren en de houdbaarheid van het systeem te waarborgen, lijken op zich niet toereikend. De regering zal met aanvullende maatregelen komen.
 - (16) Ondanks een aantal positieve ontwikkelingen in de toetsingsperiode verlopen de hervormingen op vervoersgebied trager dan verwacht. Er moet een duidelijke langetermijnvisie op het transportwezen worden ontwikkeld, hoewel er al wel enkele stappen voorwaarts zijn gezet wat betreft de prioritering van infrastructuurprojecten. Bovendien is de laatste hand gelegd aan het rechtskader voor de toezichthouder voor het

vervoer (AMT), dat naar verwachting in maart 2014 wordt goedgekeurd. Voor de havensector zijn verdere beleidshervormingen nodig om het concurrentievermogen van Portugal te bevorderen. Wat de spoorwegen en het stedelijk vervoer betreft, moeten de autoriteiten hun inspanningen ter bevordering van de financiële houdbaarheid, de concurrentie en de efficiëntie in deze sectoren opvoeren.

- (17) De wetgevingswijzigingen ter omzetting van de Dienstenrichtlijn (Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad³) verlopen in een gestaag, zij het bescheiden tempo. De bouwetten, de wet tot wijziging van de wettelijke regeling voor universiteiten, en de indiening van de wijzigingen in de statuten van beroepsorganisaties bij het parlement na de vaststelling van de horizontale kaderwet voor publieke beroepsorganisaties hebben verdere vertraging opgelopen. Er is vooruitgang geconstateerd op het gebied van het volledig operationeel maken van het één-loket.
- (18) De hervorming van de stedelijke huurwet is thans gaande nu het nieuwe rechtskader volledig is ingevoerd. Niettemin moeten de gevolgen van de hervorming permanent worden beoordeeld.
- (19) Na de vaststelling van de kaderwet met de belangrijkste beginselen inzake de werking van de nationale toezichthoudende instanties wordt op dit moment gewerkt aan de overeenkomstige wijzigingen in hun statuten, waarvan enkele al zijn goedgekeurd.
- (20) Er zijn verdere stappen gezet om het vergunningskader te verbeteren en de administratieve lasten terug te dringen, en op dit moment wordt een inventarisatie gemaakt van alle hinderlijke regelgeving. De invoering van het principe dat voor elke nieuwe regel een oude regel moet worden geschrapt, de maatregelen inzake milieuplanning en ruimtelijke ordening, en de evaluatie van de licentieregelingen voor geologische exploratie en mijnbouw hebben echter vertraging opgelopen.
- (21) De kapitaalratio's van de banken voldoen nog steeds ruimschoots aan de door de Europese Bankautoriteit (EBA) voorgeschreven kapitaalbuffers en de programmadoelstelling van een tier 1-kapitaalratio van 10 %. Die kapitaalbuffer is voor alle banken tezamen ook toereikend wanneer deze wordt getoetst aan de nieuwe voorschriften van de Richtlijn Kapitaalvereisten IV voor de evaluatie van het eigen vermogen van banken. Deze nieuwe kapitaalvereisten met een tier 1-kernkapitaalratio van ten minste 7 % voor alle banken en een opslag van 1 percent voor de vier grootste banken zijn in januari 2014 ingegaan. De ratio kredieten/deposito's bedraagt systeembreed 117,0 % en zal waarschijnlijk tot eind 2014 nog verder dalen.
- (22) De inspanningen om de financieringsbronnen voor het bedrijfsleven te diversifiëren, worden steeds verder geïntensiveerd. De regering heeft de deskundigen benoemd voor het comité dat een financiële ontwikkelingsinstelling opzet. Het comité is belast met de opstelling van de oprichtingsdocumenten van deze nieuwe entiteit, en met name de statuten, en met de vaststelling van haar strategisch businessplan en haar structuur. De instelling gaat zich richten op de stroomlijning en centralisering van de implementatie van door de Europese structuur- en investeringsfondsen gesteunde financiële instrumenten die betrekking hebben op de verlening van financiering aan het bedrijfsleven.
- (23) De autoriteiten zijn het eens geworden over de opstelling, in overleg met de centrale bank van Portugal, van een strategisch plan voor de aanpak van de schuldenlast van het

³ Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (PB L 376 van 27.12.2006, blz. 36).

bedrijfsleven en voor de stimulering van de herallocatie van kapitaal naar de productieve sectoren van de economie, zonder dat dit ten koste gaat van de financiële stabiliteit.

- (24) De maatregelen ter verbetering van de governance, de efficiëntie en de risicobeheerpraktijk in het nationale garantiestelsel, dat de door de overheid ondersteunde kredietlijnen beheert, zijn inmiddels ingevoerd. Een nieuwe methodiek voor de vaststelling van de rentecaps wordt thans toegepast op gegarandeerde leningen.
- (25) In het licht van deze ontwikkelingen moet Uitvoeringsbesluit 2011/344/EU worden gewijzigd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Uitvoeringsbesluit 2011/344/EU wordt als volgt gewijzigd:

1. artikel 1, lid 2, wordt vervangen door:

"2. De financiële bijstand wordt gedurende een periode van drie jaar en zes weken beschikbaar gesteld, en wel met ingang van de eerste dag na de inwerkingtreding van dit besluit."
2. artikel 3, leden 8 en 9, wordt vervangen door:

"8. In lijn met de bepalingen van het memorandum van overeenstemming neemt Portugal in de loop van 2014 de volgende maatregelen:

 - (a) het overheidstekort over 2014 mag niet meer bedragen dan 4 % van het bbp en de opbouw van nieuwe betalingsachterstanden wordt een halt toegeroepen. Voor de berekening van het beoogde tekort wordt geen rekening gehouden met de mogelijke budgettaire kosten van maatregelen ter ondersteuning van het bankwezen in de context van de strategie van de Portugese overheid met betrekking tot de financiële sector. Om dit doel te bereiken, presenteert Portugal consolidatiemaatregelen ter grootte van 2,3 % van het bbp, zoals vastgelegd in de begrotingswet 2014 en de flankerende wetgeving ter zake;
 - (b) om mogelijke uitgavenoverschrijdingen in de hand te houden, volgt de regering de inachtneming van de voor de ministeries geldende uitgavenplafonds nauwlettend en brengt zij daarover maandelijks verslag uit aan de Raad van Ministers;
 - (c) Portugal gaat snel over tot de vaststelling en invoering van de voorgenomen wijzigingen in de voorwaarden om voor een nabestaandenpensioen in aanmerking te komen, en stelt uiterlijk medio maart de kaderwet met de voorwaarden voor de verkoop van online-gokvergunningen op. Bovendien zet Portugal beslissende stappen op weg naar de verkoop van een aantal havenconcessies;
 - (d) de ingrijpende hervorming van de vennootschapsbelasting wordt met het oog op de inachtneming van de budgettaire consolidatiestreefcijfers binnen het bestaande begrotingskader doorgevoerd;
 - (e) de stand-stillregel voor belastinguitgaven op centraal, regionaal en lokaal niveau wordt gehandhaafd. De inspanningen om belastingontwijking en -fraude bij de diverse soorten belastingen te bestrijden, worden verder opgevoerd en in dit verband

wordt onder meer het e-factureringsstelsel gemonitord. In het eerste kwartaal van 2014 wordt een studie over de schaduw economie op de huizenmarkt verricht om na te gaan hoe de ontwijking van de huurbelasting kan worden teruggedrongen;

- (f) Portugal neemt, mochten er zich ongunstige juridische of andere ontwikkelingen voordoen die hun weerslag hebben op de uitvoering van de begroting, hoogwaardige compenserende maatregelen om het beoogde tekort alsnog te halen;
- (g) de regering vult de maatregelen die nodig zijn om het streefcijfer voor het begrotingstekort van niet meer dan 2,5 % van het bbp in 2015 te halen, concreet in. De uitgewerkte plannen worden opgenomen in het uiterlijk eind april 2014 te publiceren begrotingsstrategisch document, waarin ook de voor de vakministeries geldende uitgavenplafonds zijn vermeld. Met het oog op de EU-voorschriften voor het begrotingskader bevat dit document ook nadere informatie over de begrotingsplannen voor de middellange termijn;
- (h) de consolidatiestrategie voor 2015 berust onder meer op de volgende maatregelen: de regering werkt in 2014 een enkelvoudige, in 2015 in te voeren salarisschaal uit die op de rationalisering van en samenhang in het beloningsbeleid voor alle loopbanen in de publieke sector is gericht, terwijl het budgettaire effect van de enkelvoudige salarisaanvullingsschaal die naar verwachting in 2014 wordt ingevoerd, in 2015 volledig merkbaar is, en er wordt een brede pensioenhervorming doorgevoerd waarmee het pensioenstelsel op lange termijn beter houdbaar wordt. Het onlangs ingestelde comité voor de pensioenhervorming werkt de hervorming nader uit. De hervorming omvat kortetermijnmaatregelen waarbij pensioenrechten nog verder aan demografische en economische criteria worden gekoppeld met inachtneming van progressiviteitsbeginselen, zulks conform het recente door het grondwettelijk hof gewezen arrest inzake de afstemming van de ambtenarenpensioenregeling (CGA) op het algemene stelsel. De concrete opzet van deze hervorming wordt bij de twaalfde toetsing gepresenteerd in de vorm van een in de eerste helft van het jaar bij het parlement in te dienen ontwerp-wet. Er worden verdere stappen gespecificeerd die de houdbaarheid van de pensioenstelsels op lange termijn waarborgen. Voorts zorgt de regering ervoor dat de onlangs doorgevoerde verhoging van de pensioenleeftijd in 2015 op de CGA-ambtenaren van toepassing is. Andere maatregelen om uit te komen op 2,5 % van het bbp, worden vóór medio april ingevuld;
- (i) de budgettaire middellangetermijnstrategie berust op verdere hervormingen, die onder meer in het voorstel voor de hervorming van de overheid zijn geschetst. Deze hervormingen zijn gericht op een verbetering van de efficiëntie van de publieke sector en van de kwaliteit van haar dienstverlening. Rekening houdend met de eerste ronde van overleg met de sociale partners, worden de vorderingen bij de uitvoering van deze agenda worden besproken tijdens de twaalfde toetsing;
- (j) Portugal publiceert in het kader van de begroting 2014 een verslag over de belastinguitgaven, dat de centrale, de regionale en de lokale overheid bestrijkt;
- (k) ter verbetering van het boekhoud- en rapportagekader in de publieke sector zet Portugal uiterlijk in juni 2014 binnen het Ministerie van Financiën een boekhoudfunctie op. Als onderdeel van haar taken zorgt zij voor een adequate boekhouding voor de ontvangsten, uitgaven, activa en passiva die verband houden met de bankrekeningen van de overheid, de overheidsschuld en de publiek-private partnerschappen (PPP's);

- (l) de wet op de beheersing van de verplichtingen wordt in alle publieke entiteiten onverkort gehandhaafd om het ontstaan van nieuwe betalingsachterstanden een halt toe te roepen;
- (m) Portugal neemt aanvullende maatregelen om zijn systeem voor het financieel beheer van de overheidsfinanciën verder te versterken. Portugal herzielt de budgettaire kaderwet (BKW) zodanig dat de desbetreffende EU-wetgeving uiterlijk eind maart volledig is omgezet. Voorts gaat Portugal over tot een bredere herziening van de BKW die erop is gericht de budgettaire versnippering middels een beperking van het aantal begrotingsentiteiten en middels een herziening van de indeling van de eigen ontvangsten tegen te gaan, de structuur voor de begrotingskredieten te stroomlijnen, de verantwoordingsplicht te versterken, en de overheidsfinanciën verder te verankeren in een middellangetermijnkader. De voornaamste aspecten en de opzet van de nieuwe wet moeten uiterlijk eind april 2014 zijn uitgewerkt. Portugal zorgt ervoor dat de maatregelen om het nieuwe begrotingskader op het niveau van de centrale overheid te implementeren, ook op regionaal en lokaal niveau worden toegepast;
- (n) Portugal legt het nieuwe juridische en institutionele PPP-kader onverkort ten uitvoer. De heronderhandelingen over de PPP's in de diverse sectoren gaan voort om de budgettaire gevolgen van deze partnerschappen in te dammen. De jaarlijkse rapportage over de PPP's bevat een brede beoordeling van de aan de PPP's en de concessies verbonden begrotingsrisico's en vindt tijdig, dat wil zeggen vóór de beoordeling van de budgettaire risico's, plaats. Nu de nieuwe kaderwet voor staatsbedrijven in werking is getreden en de aandeelhoudersrol van het Ministerie van Financiën is versterkt, wordt de technische eenheid voor de monitoring van staatsbedrijven van meer personeel voorzien. De regering zet haar uitgebreide herstructureringsprogramma voor de staatsbedrijven voort om het operationele evenwicht vast te houden en dit saldo duurzaam te verbeteren. De Portugese regering gaat door met de privatiseringen die al in de pijplijn zijn;
- (o) Portugal gaat door met de uitvoering van de hervormingsagenda voor een modern en efficiënter ontvangstenbeheer dat aansluit bij de internationale best practices op dit gebied. Portugal presenteert uiterlijk in maart 2014 de lijst met plaatselijke belastingkantoren - de helft van alle belastingkantoren - die uiterlijk in mei 2014 worden gesloten. Bij de twaalfde toetsing is het aantal personeelsleden in de belastingdienst dat met audits is belast, met ten minste 30 % gestegen. Binnen de belastingdienst wordt een nieuwe afdeling opgezet waarin de diverse aan de belastingbetaler te verlenen diensten worden gecentraliseerd. De eenheid risicobeheer is in het eerste kwartaal van 2014 volledig operationeel en richt zich in eerste instantie in concrete projecten op een betere naleving van de regels door zelfstandigen en vermogende particulieren. De situatie op het gebied van de naleving van de belastingregelgeving wordt permanent gemonitord. Het rechtskader voor de strijd tegen witwassen van geld wordt verstevigd om het witwassen van geld en aanverwante delicten, zoals fiscale delicten, effectiever aan te pakken;
- (p) Portugal dient een verslag in over:
 - i. overlappings van diensten en bevoegdheden en andere oorzaken van inefficiënties tussen het centrale en het decentrale overheidsniveau, en
 - ii. de reorganisatie van het netwerk van gedecentraliseerde diensten van de ministeries waarbij in de eerste plaats het netwerk van de Lojas do Cidadão

(één-loketten voor overheidsdiensten en nutsvoorzieningen) wordt gestroomlijnd en daarnaast andere strategieën worden ontwikkeld op basis van een efficiëntere indeling van geografische gebieden en een intensiever gebruik van gedeelde diensten en digitale overheidsdiensten;

- (q) Portugal zet de tenuitvoerlegging van de strategie van gedeelde diensten in het overheidsapparaat, met name op het gebied van de personele middelen (GeRHuP) en ICT, voort;
- (r) Portugal zet de hervormingen in het beheer van de personele middelen in het overheidsapparaat voort. Op basis van onderzoek naar en een verslag over salarisaanvullingen wordt bij de twaalfde toetsing ontwerpwetgeving voor een enkele, uiterlijk in juni 2014 in te voeren salarisschaal ingediend. De nieuwe algemene arbeidswet voor de overheid, waarin de bestaande arbeidsregels voor de publieke sector zijn samengevoegd en vereenvoudigd en die is geënt op de structuur van de arbeidswetgeving voor de particuliere sector, wordt in maart 2014 van kracht;
- (s) Portugal waarborgt de efficiëntie en effectiviteit in de gezondheidszorg door voort te gaan met het rationeel gebruik van diensten en met de beheersing van de uitgaven, waaronder de overheidsuitgaven aan geneesmiddelen en ziekenhuiszorg, en door betalingsachterstanden weg te werken;
- (t) Portugal gaat door met de lopende reorganisatie en rationalisatie van het ziekenhuisnetwerk via een specialisatie, concentratie en herverdeling van ziekenhuisdiensten, en zorgt ervoor dat het meerjarige actieplan voor de reorganisatie van de ziekenhuizen wordt uitgevoerd;
- (u) Portugal zet de tenuitvoerlegging van de maatregelen om de vergaande segmentatie op de arbeidsmarkt aan te pakken, voort;
- (v) Portugal bevordert loonontwikkelingen die stroken met de doelstelling om de werkgelegenheidsschepping te stimuleren en het concurrentievermogen van het bedrijfsleven te verbeteren teneinde macro-economische onevenwichtigheden te corrigeren. In de programmaperiode gaan de minimumlonen alleen omhoog als dat in het licht van economische en arbeidsmarktontwikkelingen gerechtvaardigd is;
- (w) Portugal blijft de effectiviteit van zijn actieve arbeidsmarktbeleid waarborgen in het licht van de resultaten van het beoordelingsverslag en het actieplan ter verbetering van de werking van de overheidsdienst voor arbeidsvoorziening;
- (x) Portugal gaat door met de uitvoering van de maatregelen die zijn vervat in zijn actieplannen om de kwaliteit van het secundair onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding te verbeteren en het bedrijfsleven sterker te betrekken bij het stelsel voor beroepsonderwijs en -opleiding;
- (y) Portugal voert een plan uit om een onafhankelijk logistiek bedrijf voor gas en elektriciteit in het leven te roepen;
- (z) Portugal voert adequate maatregelen uit om de energietariefschuld te elimineren en de houdbaarheid van het nationale elektriciteitssysteem te waarborgen;
- (aa) Portugal stelt maatregelen vast om de werking van het vervoerswezen te verbeteren. Het strategisch vervoersplan 2011-2015 wordt onverkort ten uitvoer gelegd, met inbegrip van langetermijnacties die de efficiëntie en de duurzaamheid waarborgen;

- (bb) Portugal gaat door met de implementatie van de omzetting van de EU-spoorwegpakketten;
- (cc) Portugal gaat door met de verbetering van het bestuursstelsel voor de havens en de economische regulering en exploitatie ervan;
- (dd) Portugal gaat door met het wegnemen van toetredingsdrempels, het versoepelen van de bestaande vergunningseisen en het terugdringen van administratieve lasten in de dienstensector;
- (ee) Portugal keurt de nog in behandeling zijnde bouwetten en de andere sectorale wijzigingen goed die nodig zijn voor een volledige omzetting van Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad⁴, en dient deze, indien nodig, in bij het parlement;
- (ff) de regering dient de gewijzigde statuten van de beroepsorganisaties in bij het Portugese parlement;
- (gg) Portugal verbetert het ondernemingsklimaat door de nog lopende hervormingen om de administratieve lasten terug te dringen, en met name het één-loket conform de Dienstenrichtlijn en de Richtlijn Beroepskwalificaties volledig operationeel te maken, te voltooien en door de bestaande vergunningsprocedures, voorschriften en andere administratieve lasten in de economie die de ontwikkeling van economische activiteiten sterk belemmeren, verder te vereenvoudigen;
- (hh) na de goedkeuring van de wijzigingen in de nieuwe stedelijke huurwet nr. 6/2006 en het decreet waarmee de administratieve procedure voor renovaties wordt vereenvoudigd, verricht Portugal een diepgaande evaluatie van de werking van de woningmarkt;
- (ii) de regering keurt de overeenkomstige wijzigingen in de statuten van de nationale toezichthoudende instanties goed en zorgt voor een effectieve werking van het financieringsmodel voor de mededingingsautoriteit;
- (jj) Portugal beoordeelt het effect van het facultatieve btw-boekhoudstelsel op kasbasis;
- (kk) Portugal gaat door met de uitvoering van het uitgebreide programma voor de aanpak van buitensporige vergunningsprocedures, voorschriften en andere administratieve lasten in de economie.

9. Teneinde het vertrouwen in de financiële sector te herstellen, streeft Portugal ernaar een toereikend niveau van kapitaal in zijn banksector te behouden en een ordelijk schuldafbouwproces te waarborgen met naleving van de in het memorandum van overeenstemming vastgestelde termijnen. In dit verband legt Portugal de met de Commissie, de ECB en het IMF overeengekomen strategie voor de Portugese banksector ten uitvoer zodat de financiële stabiliteit wordt bewaard. Portugal neemt in het bijzonder de volgende maatregelen:

⁴ Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (PB L 376 van 27.12.2006, blz. 36).

- a) het zorgt ervoor dat de kapitaalbuffers van de banken op een adequaat niveau blijven en in overeenstemming zijn met de nieuwe kapitaalvoorschriften, zoals neergelegd in de Richtlijn Kapitaalvereisten IV;
- b) het adviseert de banken om hun zekerhedenbuffers op houdbare basis te versterken;
- c) het blijft het bankstelsel, indien nodig, verdere steun verlenen en het blijft banken stimuleren om op zoek te gaan naar particuliere oplossingen, terwijl de middelen uit de faciliteit voor solvabiliteitssteun aan banken overeenkomstig de staatssteunregelgeving van de Unie beschikbaar blijven voor de verlening - onder strikte voorwaarden - van verdere steun aan levensvatbare banken;
- d) het zorgt voor een evenwichtige en ordelijke schuldafbouw in de banksector, hetgeen van cruciaal belang is om financieringsonevenwichtigheden structureel weg te werken en de sector op middellange termijn minder afhankelijk te maken van Eurosysteemfinanciering. De bancaire financierings- en kapitaalplannen worden elk kwartaal getoetst;
- e) het zorgt voor een verdere versterking van de toezichthoudende organisatie van de centrale bank van Portugal (BdP), optimaliseert haar toezichtsprocedures en ontwikkelt en implementeert nieuwe toezichtsmethodologieën en -instrumenten. De BdP zal de normen voor leningen waarvan de schuldendienstverplichtingen niet worden nagekomen, herzien en afstemmen op de criteria van de desbetreffende technische EBA-norm en de op Unieniveau vastgestelde termijn;
- f) het gaat door met de monitoring op kwartaalbasis van de potentiële kapitaalbehoefte van banken in het kader van een toekomstgerichte benadering onder stressomstandigheden, onder meer door integratie van het nieuwe top-downstresstestkader in het kwaliteitsborgingsproces, op basis waarvan de voornaamste achterliggende factoren van de resultaten kunnen worden beoordeeld;
- g) het zorgt voor de uitvoering van de maatregelen die zijn overeengekomen in de herstructureringsplannen van financiële instellingen die kapitaalsteun van de overheid hebben ontvangen;
- h) het zorgt voor een tijdige afstoting van de dochterondernemingen en de activa in alle drie special purpose vehicles die in handen zijn van de overheid, mede via de twee geselecteerde dienstverleners;
- i) het analyseert de herstelplannen van de banken en verstrekt de sector richtsnoeren over herstelplannen die stroken met de desbetreffende technische (ontwerp)normen van de EBA en met de aanstaande Unierichtlijn inzake het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen, en het stelt afwikkelingsplannen op op basis van de rapporten van de banken;
- j) het stelt kwartaalverslagen op over de tenuitvoerlegging van de nieuwe herstructureringsinstrumenten. Het gaat door met de monitoring van de implementatie van het kader op grond waarvan financiële instellingen tot een buitengerechtigde herstructurering van de schulden van huishoudens kunnen overgaan, en het zorgt voor een soepele toepassing van het kader voor de herstructurering van de schulden van bedrijven. Het stelt, in overleg met de BdP, een strategisch plan op voor de aanpak van de schuldenlast van het bedrijfsleven en voor de stimulering van de herallocatie van kapitaal naar de productieve sectoren van de economie, terwijl de financiële stabiliteit wordt bevorderd;

- k) het gaat door met de monitoring van de hoge schulden van bedrijven en huishoudens, waarover kwartaalverslagen worden opgesteld, en van de invoering van het nieuwe schuldenherstructureringskader om ervoor te zorgen dat het zo effectief mogelijk werkt;
- l) het bevordert op grond van de al gedane voorstellen de diversificatie van financieringsalternatieven voor het bedrijfsleven, en het ontwikkelt en implementeert oplossingen die het bedrijfsleven financieringsalternatieven voor de traditionele bankkredieten bieden, middels een breed scala van maatregelen om hun toegang tot de kapitaalmarkten te verbeteren;
- m) het zet de evaluatie van het effect van de verbeteringen in de door de overheid gegarandeerde kredietinstrumenten op de daadwerkelijke rente voort. Het houdt beleidsalternatieven achter de hand die indien dat nodig wordt geacht, worden ingezet om ervoor te zorgen dat door de overheid gegarandeerde leningen op een concurrerende en transparante wijze worden geprijsd en de voordelen ervan bij de eindgebruiker terechtkomen. Het brengt regelmatig verslag uit over de geboekte vooruitgang;
- n) het zet een financiële ontwikkelingsinstelling op voor de stroomlijning en centralisatie van de implementatie van de financiële instrumenten die door de Europese structuur- en investeringsfondsen voor de programmeringsperiode 2014-2020 worden gesteund. De instelling mag geen deposito's of andere terugbetaalbare gelden van het publiek aanvaarden, mag niet rechtstreeks leningen verstrekken en mag niet in overheidsschuld beleggen of leningen aan de overheid verstrekken. Het ontwerpbusinessmodel en de ontwerpstatuten van de instelling worden zo opgesteld dat er geen extra druk op of risico's voor de overheidsfinanciën ontstaan."

Artikel 2

Dit besluit wordt van kracht op de dag van kennisgeving ervan.

Artikel 3

Dit besluit is gericht tot de Portugese Republiek.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter